

JAARVERSLAG 2016

MiND | Meldpunt Internet Discriminatie

4 april 2017

JAARVERSLAG 2016

MiND | Meldpunt Internet Discriminatie

Inhoudsopgave

Voorwoord	3
1. Jaarcijfers	4
1.1 Meldingen per maand	4
1.2 Bron van de uitingen	6
1.3 Vervolgacties naar aanleiding van meldingen	8
2. Discriminatiegronden	9
2.1 Type discriminatiegronden	9
2.2 Specificatie meldingen over discriminatie op grond van herkomst	11
2.3 Specificatie meldingen over discriminatie op grond van godsdienst	12

JAARVERSLAG 2016

MiND | Meldpunt Internet Discriminatie

Voorwoord

Het afgelopen jaar ontving MiND een recordaantal van 918 meldingen over discriminatie op internet, een stijging van 41 procent ten opzichte van een jaar eerder. Sinds de oprichting in 2013 stijgt het aantal meldingen gestaag. De toenemende naamsbekendheid en zichtbaarheid, de samenwerking met anti-discrimatievoorzieningen (ADV's), belangenorganisaties en andere partners en de afbouw van het MDI droeg bij aan deze stijging.

In meer dan de helft van de meldingen ging het om uitingen op sociale media. Het is dan ook waardevol dat we het afgelopen jaar de samenwerking met de grootste sociale media platforms hebben geïntensiveerd. Ze zijn bekend met de rol en werkwijze van MiND en de lijnen zijn kort. Hierdoor kunnen we snel schakelen als er sprake is van strafbare groepsdiscriminatie. De bereidheid om dergelijke verwijderverzoeken in te willigen is merkbaar toegenomen.

Met ingang van dit jaar heeft het MDI de meldingsafhandeling overgedragen aan MiND. Hiermee is er nu één landelijk meldpunt voor alle vormen van groepsdiscriminatie op het internet. Dit heeft er tevens toe geleid dat MiND is toegetreden tot het samenwerkingsverband International Network Against Cyber Hate (INACH).

Titus Visser
Directeur NL Confidential

1. Jaarcijfers

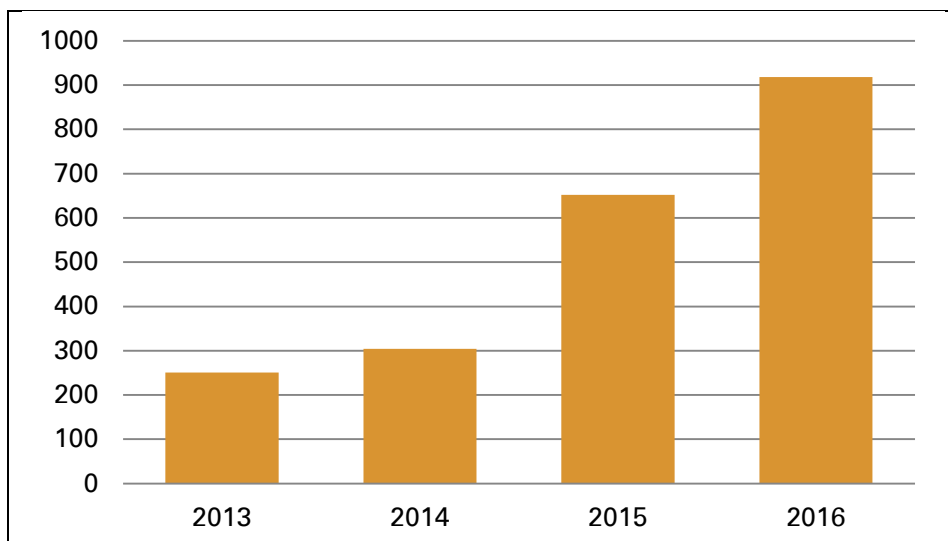
1.1 Meldingen per maand

In 2016 ontving MiND 918 meldingen over discriminerende uitingen op internet. Dit aantal is ruim veertig procent hoger dan een jaar eerder. Sinds de oprichting van het meldpunt in 2013 stijgt het aantal meldingen jaarlijks (figuur 1a). Het grootste deel van de meldingen (33 procent) had betrekking op discriminatie op grond van herkomst.

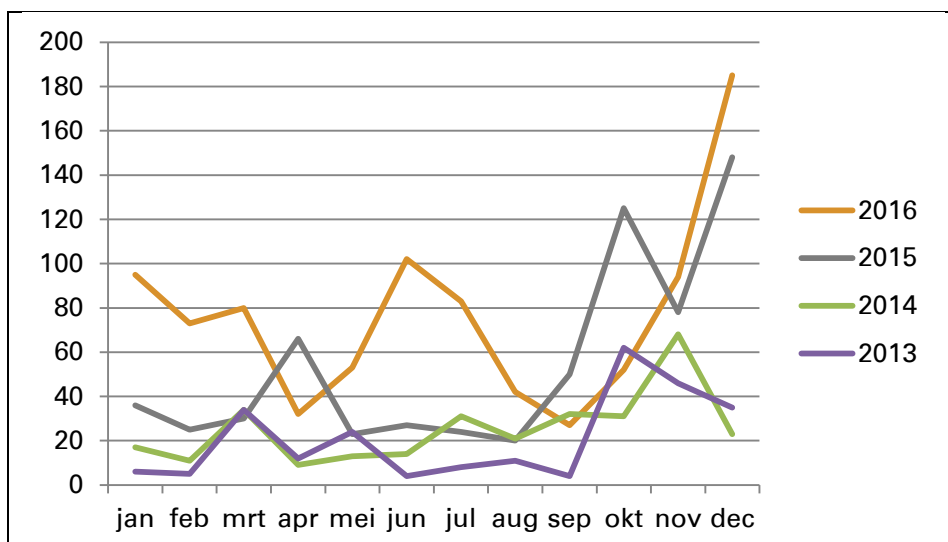
Gemiddeld ontving MiND 76 meldingen per maand. Figuur 1 toont een overzicht van het aantal meldingen per maand. Net als voorgaande jaren lag de piek in het vierde kwartaal, met de maand december (185 meldingen) als uitschieter.

	2016	2015	2014
Januari	95	36	17
Februari	73	25	11
Maart	80	30	34
April	32	66	9
Mei	53	23	13
Juni	102	27	14
Juli	83	24	31
Augustus	42	20	21
September	27	50	32
Oktober	52	125	31
November	94	78	68
December	185	148	23
Totaal	918	652	304

Figuur 1: Aantal meldingen per maand

Figuur 1a: Aantal meldingen per jaar

Figuur 1b: Aantal meldingen per maand 2013-2016

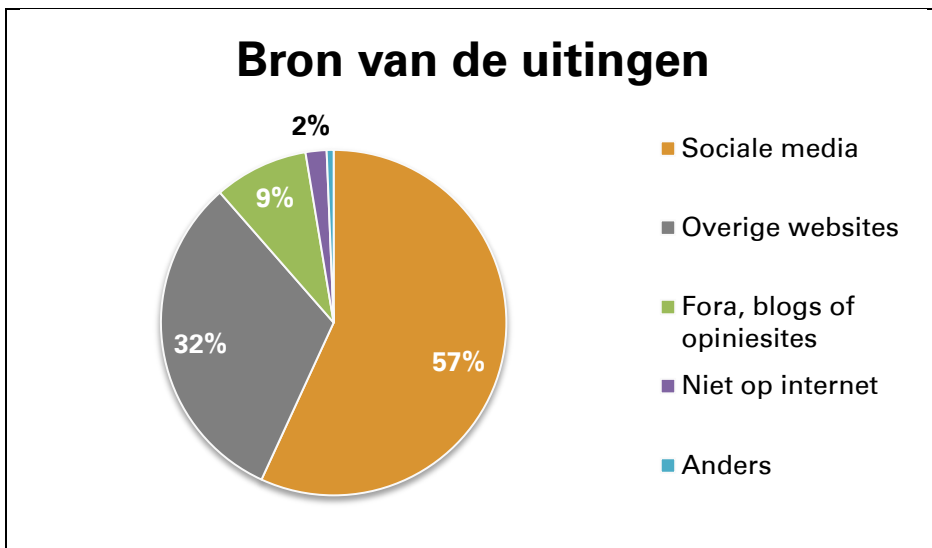
1.2 Bron van de uitingen

Het grootste deel van de ontvangen meldingen (57%) gaat over uitingen op sociale media. Hiervan is Facebook met 54% de voornaamste bron (figuur 2b en 2c). Ook wordt er veel gemeld over uitingen via Twitter (29%) en YouTube (16%). Het aantal meldingen over uitingen op overige sociale media (LinkedIn en Instagram) is minimaal (1%).

In negen procent van de meldingen betreft het een uiting op een forum, blog of opiniewebsite. Bijna een derde van de meldingen (32%) betreft overige websites. Het gaat hierbij voor een groot deel om reacties op artikelen op nieuwssites. Het aantal meldingen over uitingen die niet op internet zijn gedaan (bijvoorbeeld op tv) is verwaarloosbaar. De betreffende melders zijn gewezen op een passende meldmogelijkheid.

	2016		2015		2014	
Sociale media	522	57%	417	64%	137	45%
Overige websites	291	32%	169	26%	98	32%
Fora, blogs of opiniesites	81	9%	54	8%	47	15%
Niet op internet	18	2%	11	2%	23	8%
Anders	6	0%	1	0%	-	0%
Totaal	918		652		305	

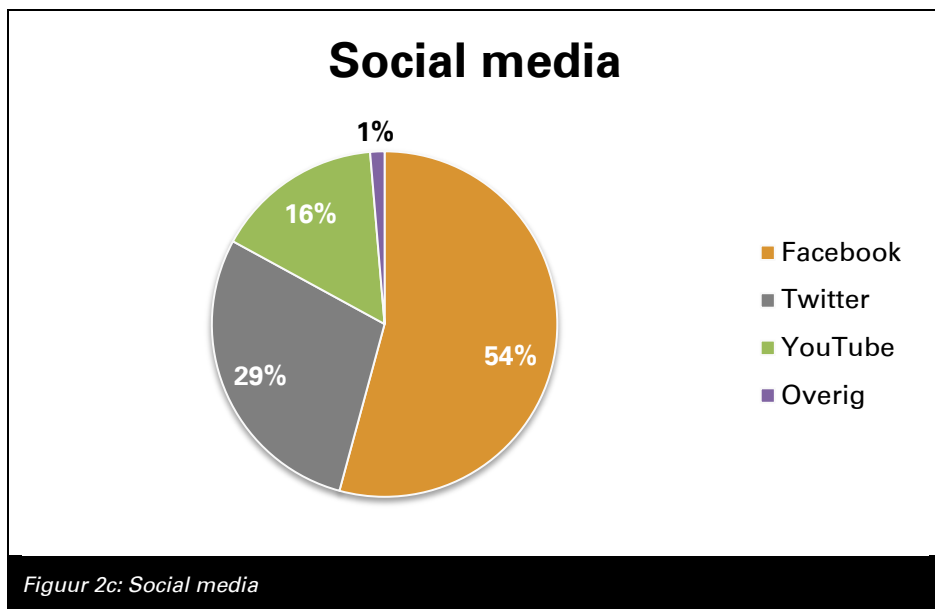
Figuur 2: Bron van de uitingen

Figuur 2a: Bron van de uitingen

	2016	
Facebook	283	54%
Twitter	150	29%
YouTube	82	16%
Overig	7	1%
Totaal	522	

Figuur 2b: Social media

Figuur 2c: Social media

1.3 Vervolgacties naar aanleiding van meldingen

Na ontvangst van een melding neemt MiND deze in behandeling. Als eerste onderzoekt MiND of de uiting (nog) online staat. Vervolgens beoordeelt MiND of de uiting strafbaar is op basis van artikel 137c t/m 137e van het Wetboek van Strafrecht en de bijbehorende jurisprudentie. Als dit het geval is, dan verzoekt MiND de beheerder of moderator van de betreffende website om de uiting te verwijderen. MiND doet aangifte als aan een (herhaald) verzoek geen gehoor wordt gegeven.

Het onderstaand overzicht (figuur 3) geeft de vervolgacties¹ in 2016 aan.

Melding geleid tot verwijderverzoek	97
- Waarvan gebruikt in aangifte ²	25
- Aangiften	2
Melding niet strafbaar volgens artikel 137c t/m 137e	590
- Doorverwijzing naar externen	59
- Uiting op buitenlandse host	28
In behandeling Openbaar Ministerie / elders	81
Uiting reeds verwijderd tijdens onderzoek	90
Geen concrete link / geen uiting aangetroffen	90

Figuur 3: Vervolgacties

Verwijderverzoek

Het afgelopen jaar zijn 97 gemelde uitingen als strafbaar beoordeeld. MiND heeft voor deze uitingen een verwijderverzoek ingediend. In twee gevallen is geen gehoor gegeven aan het verwijderverzoek en heeft MiND aangifte gedaan. Over één van deze uitingen zijn meerdere (24) meldingen gedaan. Deze zijn gezamenlijk verwerkt in de aangifte.

Niet strafbaar

De medewerkers van MiND maken een eerste beoordeling van een uiting waarbij onder andere wordt bepaald of de uiting strafbaar is volgens het Nederlands Wetboek van Strafrecht en beschikbare jurisprudentie. In 590 gevallen was dit niet het geval, dit is percentageel (64%) vrijwel gelijk aan 2015. Deze meldingen zijn door MiND geregistreerd en de melder heeft (indien er een e-mailadres bekend was) een e-mail ontvangen met een terugkoppeling en uitleg. Waar mogelijk zijn melders doorverwezen naar de juiste organisatie, bijvoorbeeld een antidiscriminatiebureau, de politie of het College van de Rechten van de Mens.

Overig

Bij 81 meldingen is geen directe actie ondernomen. Dit had bijvoorbeeld te maken met een lopend onderzoek van het Openbaar Ministerie of buitenlandse partner. Daarnaast waren 90 uitingen reeds verwijderd bij de start of tijdens het onderzoek. Tot slot werd in 90 gevallen geen concrete link genoemd of werd de uiting niet aangetroffen.

¹ Er kunnen meerdere vervolgacties toegepast zijn op een melding.

² MiND heeft over een van de uitingen die geleid heeft tot een aangifte 24 meldingen ontvangen. Deze zijn allemaal verwerkt in de aangifte. Van de uiting die geleid heeft tot de tweede aangifte is een melding ontvangen.

2. Discriminatiegronden

2.1 Type discriminatiegronden

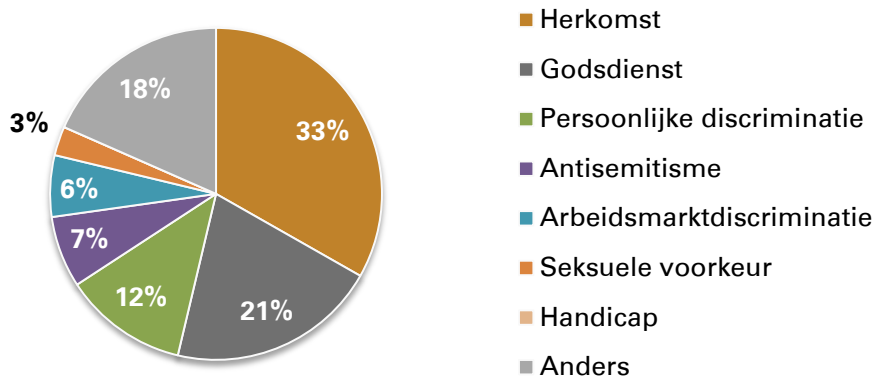
MiND categoriseert meldingen op basis van acht discriminatiegronden: herkomst, godsdienst, antisemitisme, seksuele voorkeur, handicap, persoonlijke discriminatie, arbeidsmarktdiscriminatie en anders. Deze laatste categorie is een verzamelcategorie voor meldingen die niet onder één van de genoemde gronden vallen. Het afgelopen jaar betrof dit voor een groot deel meldingen met betrekking tot politieke stroming, zowel in Nederland als internationaal.

Een derde van de uitingen waar over is gemeld had betrekking op discriminatie op grond van herkomst. In paragraaf 2.2 is deze categorie verder uitgesplitst. Ook ontving MiND veel meldingen over uitingen met discriminatie op grond van godsdienst (21%). Figuur 4 specificeert de meldingen per categorie.

	2016		2015		2014	
Herkomst	305	33%	289	44%	159	52%
Godsdienst	188	21%	145	22%	27	9%
Persoonlijke discriminatie	111	12%	58	9%	16	5%
Antisemitisme	64	7%	46	7%	31	10%
Arbeidsmarktdiscriminatie	55	6%	25	4%	29	10%
Seksuele voorkeur	26	3%	15	2%	7	2%
Handicap	0	0%	3	0%	2	1%
Anders	169	18%	71	11%	34	11%
Totaal	918		652		305	

Figuur 4: Meldingen per categorie

Type discriminatiegronden

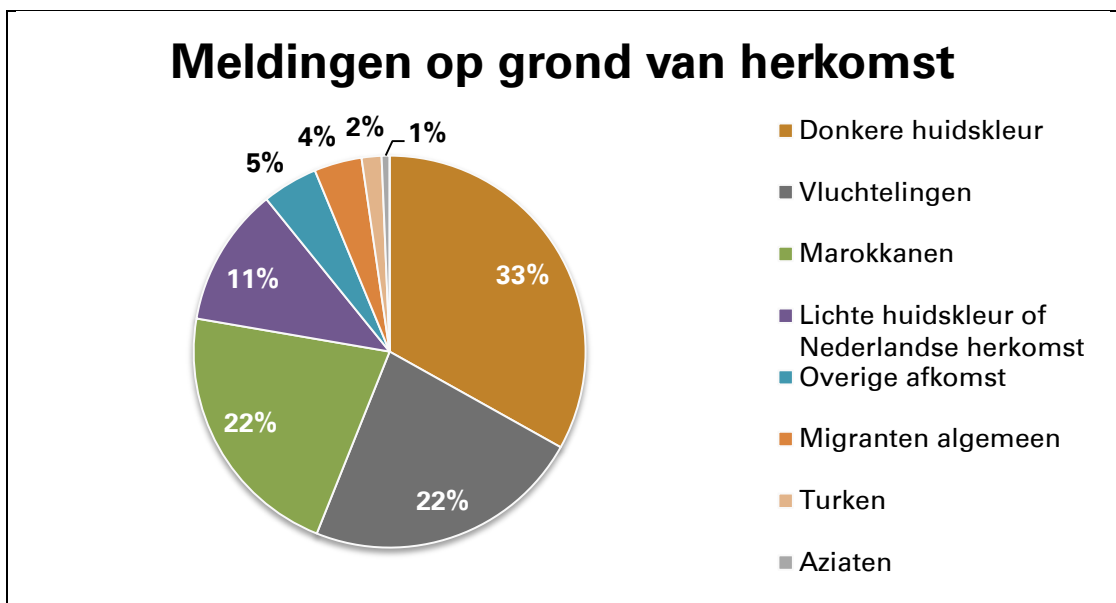

2.2 Specificatie meldingen over discriminatie op grond van herkomst³

MiND ontving in het afgelopen jaar 305 meldingen over uitingen van discriminatie op grond van herkomst. De meeste meldingen (101) zijn gedaan vanwege discriminatie van personen met een donkere huidskleur. In 2015 leidde de discussie in de samenleving over vluchtelingen tot een aanzienlijke toename van meldingen hierover. Daarom is met ingang van 2016 besloten deze meldingen specifiek te registreren. In totaal ontving MiND 70 meldingen over uitingen met betrekking tot discriminatie van vluchtelingen in het algemeen, gevolgd door discriminatie van Marokkanen (66 meldingen).

	2016		2015		2014	
Donkere huidskleur	101	33%	89	31%	63	40%
Vluchtelingen	70	22%				
Marokkanen	66	22%	14	5%	48	30%
Lichte huidskleur of Nederlandse herkomst	35	11%	35	12%	30	19%
Migranten algemeen	12	4%				
Turken	5	2%	0	-	2	1%
Aziaten	2	1%	1	0%	6	4%
Roma en Sinti	0	-	3	1%	0	-
Overige afkomst	14	5%	147	51%	10	6%
Totaal	305		289		159	

Figuur 5: Specificatie meldingen herkomst

³ In dit rapport spreken we over 'discriminatie op grond van herkomst', daaronder verstaan we ook discriminatie op grond van huidskleur en etniciteit.

2.3 Specificatie meldingen over discriminatie op grond van godsdienst

Vrijwel alle meldingen op grond van discriminatie van godsdienst waren gerelateerd aan de islam (185). Er kwamen slechts drie meldingen binnen over het christendom en overige godsdiensten.

	2016		2015		2014	
Islam	185	98%	142	98%	20	74%
Christendom	1	1%	1	1%	2	7%
Overig	2	1%	2	1%	5	19%
Totaal	188		145		27	

Figuur 6: Specificatie meldingen godsdienst

